

доручено розробити проект Закону нової системи шкіл. Таким чином у 1774 р. було ухвалено Загальний шкільний статут («Allgemeine Schulordnung»), а в 1777 р. було ухвалено закон «Ratio educationis». Акцентуємо на важливості Закону «Ratio educationis», за яким система освіти Угорщини складалася з п'яти ступенів; відкриття у м. Пожоні (1775) першої школи – «зразкової», в якій здійснювалася підготовка вчителів. Майбутні вчителі впродовж 4 – 5 місяців опановували основи педагогіки і методики викладання. Невдовзі позитивний досвід пожоньської школи поширився на інші регіони Угорщини. У 1862 р. до підготовки вчителів долучився університет м. Пешта [1, с. 70-71].

Подальший аналіз становлення і розвитку підготовки майбутніх учителів початкових класів в Угорщині доводить, що провідними тенденціями цього процесу є зумовленість їхньої професійної підготовки розвитком початкової освіти, поступовий перехід до багаторівневої системи підготовки, психолого-педагогічна і гуманістична спрямованість змісту освіти, зближення теоретичної і практичної підготовки, посилення її демократичності й інноваційності.

Література

1. Годлевська К.В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів у коледжах та університетах Угорщини : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Катерина Василівна Годлевська. – К., 2017. – 263 с.

УДК 373.013:376:37.07:005

ЧЕКАН К. В., ЛАЛАК Н. В.,
Мукачівський державний університет

ІНКЛЮЗИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ

Сьогодні система освіти спрямована на розбудову нової української школи, запровадження інклюзивного освітнього середовища та забезпечення права дітей з обмеженими можливостями на навчання. У нашій державі добре розроблена нормативно-правова база щодо реалізації інклюзивного підходу в закладах освіти. В документах наголошується, що розв'язання цих завдань безпосередньо залежить від особливостей психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП, злагодженої роботи команди та професійної компетентності керівників інклюзивних шкіл. У Концепції Нової української школи [4] наголошується, що перед керівниками та педагогічними працівниками інклюзивних закладів освіти постають виклики щодо вдосконалення системи управління у цілому; запровадження сучасних технологій, форм, методів навчання та компетентнісного й ціннісного підходів до надання освітніх послуг тощо.

Проблема компетентнісного підходу розглядається у працях Н. Бібік, Н. Білик, С. Бондар, Л. Васильченко, О. Овчарук, О. Пометун, О. Савченко та ін. Інклюзивна компетентність менеджерів освіти, їх психологічна готовність до роботи в умовах інклюзії розкрита в дослідженнях М.Буйняк, С.Миронова,

Н.Софій, М.Чайковського, В.Шинкаренко тощо. У Законі України «Про освіту» компетентність визначається як динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність [3]. В контексті нашого дослідження «компетентність в управлінні закладами загальної середньої освіти» трактується як високий рівень знань, умінь та здібностей керівника школи, що за допомогою функціональних можливостей управлінської підсистеми забезпечує ефективне управління [1].

До основних ознак професійної компетентності менеджера освіти науковці (І. Бех, Л. Васильченко) відносять: знання та розуміння природи управлінської праці і процесів менеджменту; знання своїх посадових та функціональних обов'язків; уміння використовувати ІКТ та інші засоби комунікацій, необхідні у процесі управлінської діяльності; людинознавча компетентність; володіння мистецтвом налагодження зовнішніх зв'язків; здатність до самооцінки, уміння робити правильні висновки. Варто зазначити, що професійна компетентність керівника навчального закладу значно впливає на інноваційний розвиток освітнього простору школи. Про це свідчить і практика управління, і наукові дослідження у сфері шкільного менеджменту [2].

Як показує практика, сьогодні структура професійної компетентності керівника закладу освіти окрім традиційних компонентів (управлінський, педагогічний, комунікативний, діагностичний, дослідницький) має містити й інклюзивну компетентність. Її зміст обумовлений завданнями інклюзії загалом та обов'язками адміністрації навчального закладу щодо їх реалізації, зокрема. Інклюзивну компетентність менеджера освіти ми розглядаємо як здатність здійснювати професійні функції, враховуючи різні освітні потреби здобувачів освіти, створюючи умови для розвитку і саморозвитку як здорових дітей, так і дітей з обмеженими можливостями. Інклюзивна освіта потребує від керівників іншого рівня підготовки, високого професіоналізму, творчості, володіння не тільки знаннями в галузі загальної педагогіки і психології, а й спеціальної педагогіки, менеджменту, маркетингу. Сформована інклюзивна компетентність керівників дозволяє їм ефективно здійснювати професійну діяльність в умовах спільного навчання дітей з особливими освітніми потребами та їх однолітків.

Аналіз літератури з проблеми дослідження [5;6] дозволяє нам виокремити наступні критерії інклюзивної компетентності менеджера освіти: мотиваційний (реалізується тоді, коли педагог чітко усвідомлює значимість інтеграції дітей з особливими освітніми потребами у соціум; визнає за ними право вибору способу отримання освіти; глибоко усвідомлює його гуманістичний потенціал даного типу освіти); когнітивний (характеризується повними, глибокими і систематизованими знаннями про специфіку роботи в умовах інклюзивного навчання, глибокими знаннями про психологічні та соціальні особливості і проблеми дітей з обмеженими можливостями); рефлексивний (визначається

здатністю до рефлексії у пізнавальній і квазіпрофесійній діяльності в умовах підготовки до здійснення інклюзивного навчання, а також до рефлексії у професійній діяльності в умовах інклюзивного навчання); операційний (передбачає наявність засвоєних способів і досвіду виконання конкретних професійних дій у процесі інклюзивного навчання, що відпрацьовані у квазіпрофесійній діяльності) тощо.

Таким чином, в умовах запровадження Концепції Нової української школи, перед керівниками інклюзивних закладів освіти стоять виклики щодо розвитку управлінської майстерності задля формування нового освітнього середовища; шкільної культури; інформаційно-комунікаційних навичок; розбудови партнерства з громадськими організаціями, батьками та місцевою владою; плекання довіри, взаємоповаги та партнерських стосунків серед усіх учасників освітнього процесу, формування демократичної культури в навчальному закладі. Одним з важливих та актуальних для сучасного менеджера освіти залишається питання формування інклюзивної компетентності.

Література

1. Бех І. Д. Компетентнісний підхід у сучасній освіті [Електронний ресурс] / І.Д.Бех. – Режим доступу : <http://www.ipv.org.ua/component/article/8-beh/56-2012-09-04-22-32-01.html>.
2. Вознюк Л. Роль менеджера освіти в оновленні сучасної школи / Л. Вознюк // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2013. – № 8. – Ч. 1. – С. 180–185.
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf.
5. Лалак Н. В. Шляхи впровадження інклюзії в роботу загальноосвітніх навчальних закладів / Н. В. Лалак // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – Ужгород : УжНУ, 2012. – Випуск 25. – С.107-109.
6. Романовская И. А. Развитие инклюзивной компетентности учителя в процессе повышения квалификации [Електронний ресурс] / И. А. Романовская, И. Н. Хафизуллина // Современные проблемы науки и образования. – 2014. - № 4. – Режим доступу : <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=14333>

УДК 81:821]:006:373.3

ЧЕКАН К. В., ФЕНЦИК О. М.,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Сучасне інформаційне суспільство – це ера розвинених технологій, яка потребує активних, творчих, креативних та глибоко мислячих фахівців. Вимогою часу є не засвоєння знань, а формування умінь самостійно оволодівати цими знаннями та застосовувати їх у різних життєвих ситуаціях. Заклад освіти має готувати школярів до життя, а це можливо лише за умови формування у них навичок критичного мислення, аналізу інформації, вміння

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>